



TEMSİLİ TASARLAMAK

Mimari Temsilin Deneyimsel Atölye İzdüşümleri

Editörler: Pelin Dursun Çebi, Mustafa Mortaş, Hande Asar

Temsili Tasarlamak

Mimari Temsilin Deneyimsel Atölye İzdüşümleri

Editörler:

Pelin Dursun Çebi, Mustafa Mortaş, Hande Asar

Kitap Tasarımı:

Şule Otçu, Havva Yetkin

Kapak Tasarımı:

Havva Yetkin

Yayınlayan:

İstanbul Teknik Üniversitesi



Destekleyen Kurum: MimED Mimarlık Eğitimi Derneği



e-Kitap: temsilitasarlamak.wordpress.com

mimed.org.tr

ISBN: 978-975-561-518-9

Bu kitabın her hakkı saklıdır ve tüm yayın hakları "İTÜ Rektörlüğü'ne" aittir. Bu kitabın tamamı yada herhangi bir bölümü yayınevinin izni olmaksızın yayınlanamaz, basılamaz, mikrofilme çekilemez, dolaylı dahi olsa kullanılamaz. TEKSİR, FOTOKOPİ veya başka teknikle çoğaltılamaz, bilgisayarda, dizgi makinalarında işlenebilecek bir ortama aktarılamaz. Kitapta yayınlanan tüm yazı ve görsellerin sorumluluğu yazar/yazarlara aittir.

TEMSİLİ TASARLAMAK

Mimari Temsilin Deneyimsel Atölye İzduşümleri

2021

içindekiler

5 **önsöz**

Ahsen Özsoy 6 **sunuş**

Pelin Dursun Çebi, Mustafa Mortaş, Hande Asar 7 **giriş**

Aslıhan Şenel 10 **çizgi ile yürüyüşe çıkmak:** çizme ve bir çizimi okumanın mekânsallığına dair düşünceler

Erdem Ceylan 12 **yazıklar olsun!**
harfiyatta hafriyattan, hafriyatta harfiyata:
bir tahrifat mekânı olarak temsil

İpek Avanoğlu, Bahar Avanoğlu 14 **atölye 1:** el, kağıt, uyku

Tutku Sevinç, Didem Sağlam 22 **atölye 2:** hiç olmadığım bir yerde gezinti

Pelin Dursun Çebi, Mustafa Mortaş, Hande Asar 32 **atölye 3:** görüntüye düşmeyen 'şey'lerin izleri

Buse Özçelik, Hilal Menlioğlu 40 **atölye 4:** vesikalı pencereler

50 **sergi**

Önsöz

“Temsili Tasarlamak” etkinliği Doç.Dr. Pelin Dursun Çebi tarafından yürütülen, Hande Asar ve Mustafa Mortaş’ın araştırmacı olarak katkı sağladıkları “Dönüşüm Temsillerindeki ‘Anlatı Mimarlığı’nın Mimari Tasarım Stüdyosundaki İzdüşümleri” isimli İTÜ Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi (BAP) araştırma projesi kapsamında organize edildi. Araştırma projesi mimari temsil alanındaki spekülative üretimlere odaklanmakta, bu temsil hallerinin içerdiği söylemleri, eylemsellikleri söküme uğratmakta ve bu okumalar üzerinden oluşturulan temsil sözlüklerinin mimari tasarım stüdyosundaki uygulama alanlarını sorgulamaktadır. Bu sorgulamaların bir parçası olarak tasarlanan etkinlik ise; mimari temsil çalışmalarının dönüşüm, başkalaşım, oluş, akış, aradalık, fark ve süperpozisyon anlatılarına odaklanılarak anlamlandırılmaları; kişisel, özgün mimari temsil anlatılarının aranması üzerine açılmaktadır. Etkinlik aynı zamanda mimari tasarım stüdyolarının araştırmacı içeriklerine katkıda bulunmak niyetiyle eleştirel ve yaratıcı arayışların ve yaklaşımların izlerini sürüyor.

Etkinlik ülkemizdeki çeşitli üniversitelerin mimarlık ve iç mimarlık bölümlerinden lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin katılımlarıyla, 3 Şubat 2021’de zoom dijital platformunda çevrim içi olarak gerçekleştirildi. Etkinliğin sabah oturumu davetli konuşmacıların sunumlarına ayrıldı.

İTÜ Mimarlık Fakültesi öğretim üyelerinden Doç.Dr. Aslıhan Şenel “Çizgi ile Yürüyüşe Çıkmak: Çizme ve Bir Çizimi Okumanın Mekânsallığına Dair Düşünceler”, MSGSÜ

Mimarlık Fakültesi öğretim üyelerinden Doktor Öğretim Üyesi Erdem Ceylan “Yazıklar Olsun! Harfiyatta Hafriyattan, Hafriyatta Harfiyata: Bir Tahrifat Mekânı Olarak Temsil” isimli konuşmalarıyla etkinliğe katkı sağladılar. Etkinliğin öğleden sonraki oturumunda ise eş zamanlı yürütülen dört atölye süreci deneyimlendi. Atölyeler çalışmaları mimari temsil alanında yoğunlaşan araştırmacı ve akademisyenlerden kurulu ekipler tarafından yürütüldü. Bahar Avanoğlu ve İpek Avanoğlu “El, Kağıt, Uyku”, Didem Sağlam ve Tutku Sevinç “Hiç Olmadığım Bir Yere Gezinti”, Pelin Dursun Çebi, Hande Asar ve Mustafa Mortaş “Görüntüye Düşmeyen ‘Şey’lerin İzleri”, Hilal Menlioğlu ve Buse Özçelik “Vesikalı Pencereleler” adlı tematik atölye başlıklarıyla etkinlikte yer aldılar. Etkinlik atölyeler ardından düzenlenen tartışmalar ile kolektif bir ortamda değerlendirildi, üretimler dijital bir sergi olarak katılımcılarla paylaşıldı. Bu kitap söz konusu etkinliği tüm süreç ve üretimleriyle gözler önüne sermeyi hedefliyor ve gelecekte devam etmesi öngörülen temsil araştırmaları / denemeleri için de bir başlangıç olmaya niyet ediyor. ‘Temsili Tasarlamak’ etkinliğine katkı veren değerli akademisyenlere, atölye yürütücülerine ve etkinliğe katılan sevgili öğrencilerimize, bilimsel araştırma projesini destekleyen İTÜ BAP birimine, kitabın yayıncılığını üstlenen İstanbul Teknik Üniversitesi’ne, kitabı destekleyen MimED Mimarlık Eğitimi Derneği ile derneğin yönetim kurulu başkanı Ahsen Özsoy’a, etkinliğin organizasyonunda ve kitabının hazırlığında görev yapan Hawva Yetkin ve Şule Otçu’ya, etkinliğin bir çıktısı olarak bu kitabı yayımlayan MimED Mimarlık Eğitimi Derneği’ne sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Mayıs 2021
İstanbul

Sunuş

Ahsen Özsoy*

Mimarlık Eğitimi Derneği (MimED) 1997 yılında İTÜ Mimarlık Fakültesi'nde ülkemizdeki mimarlık eğitimi ortamının geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla, bir grup akademisyen tarafından kuruldu. MimED bu amaç doğrultusunda mimarlık eğitimi konusunda, ulusal ve uluslararası platformlarda iletişim ve iş birliğinin sağlanacağı koşulları ve ortamı oluşturmayı hedeflemekte; mimarlık eğitimi ile ilgili etkinlikler, araştırmalar ve yayınlar ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu etkinlikler arasında "Forum" konferansları, "Staj İstanbul", "20'li Yaşlarında" gibi birçokları sayılabilir. 2001 yılından beri aralıksız gerçekleştirilen "MimED Mimarlık Öğrencileri Yarışması" ise bu etkinlikler arasında kuşkusuz özel bir yere sahiptir.

Mimarlık eğitiminin program dışı etkinliklerle desteklenmesi, en az program dahilindeki çalışmalar kadar önemli ve değerlidir. Eğitimle ilgili bilimsel araştırmaların öneminin giderek arttığı günümüzde, mimarlık eğitiminin çeşitli boyutlarıyla ilgili oldukça kapsamlı çalışmalar yapıldığı bilinmektedir. Ancak doğası ve süreç özellikleri nedeniyle mimari proje stüdyolarının bilimsel araştırma konusu olarak çalışılması çeşitli zorluklar barındırmakta; bu nedenle de kendine özgü yaratıcı yaklaşımlarla ele alınmaları gerekmektedir.

İTÜ Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenen "Dönüşüm Temsillerindeki 'Anlatı Mimarlığı'nın Mimari Tasarım Stüdyosundaki İzdüşümleri" başlıklı Araştırma Projesi ve proje kapsamında düzenlenen bir dizi çalışma, bu anlamda özgün bir yaklaşımla ele alınmış olması nedeniyle önemli bir örnek oluşturmaktadır. Pelin Dursun Çebi yürütücülüğünde ve Araştırmacılar Hande Asar ve Mustafa Mortaş'tan oluşan araştırma ekibiyle gerçekleştirilen projenin amacı, günümüzde algılanan mimari temsil çalışmalarının "metamorföz", "morphogenesis", "aradalık" ve "süperpozisyon" anlatılarına odaklanılarak tartışılan "dönüşüm temsilleri" vasıtasıyla mimari tasarım stüdyolarındaki deneysel pratiklerin tasarımsal boyutlarına özgün bir yaklaşım önerebilmek şeklinde tanımlanmıştır. Mimari tasarım sürecine ve zengin çeşitlilikteki bileşenlerine yönelik araştırmaların çoğalması dileğiyle, özgün bir bakış açısı ve yaratıcı bir metodolojik yaklaşımla ele alınmış bulunan bu başarılı çalışmayı gerçekleştiren araştırma ekibini candan kutluyorum.

*Prof.Dr. Ahsen Özsoy
MimED Yönetim Kurulu Başkanı

Giriş

**Pelin Dursun Çebi*

**Mustafa Mortaş*

**Hande Asar*

Temsil, bir düşünce ve o düşüncenin görünürlüğü arasında deneyim kazanmaya aracılık eden teknik, yöntem, araç ve ortam birlikteliği olarak düşünülebilir. Scheer'e göre bu deneyimlere dayanılarak temsil, bilgilerimizi sonsuz bir şekilde revizyona uğratır (Scheer, 2014). Bu revizyon 'an'lar üzerinden kurulmaktadır. Dolayısıyla her 'an' dönüşen imgeler üzerinden temsil, kendini edimsel ve virtüel arakesitindeki 'çokluklar' (Deleuze, 1989) üzerinden göstermektedir. Bu çokluklar temsili içine sızılmaya olanak veren, geleneksel kodlarından kopma olanağı yakalayan ve kişisel ifadelerin / yaratma biçimlerinin sürece dahil edildiği bir "düşünme" alanına evirir. Bu alan içinde mimari temsil dönüşür; artık bitmiş gerçeklikleri ifade eden, kesinlik belirten, tasarlanmış olanı ifade eden ortak, anlaşılabilir ifadeler yerine, bitmemiş olan, farklı anlamlandırmalara açık, arada kalan, belirsiz, çoklu anlatılara evrilir.

Dönüşüm, mimari temsilin kendisine özgü dili ve anlatım tekniklerine bağlı kalmaksızın, tasarım çalışmalarının içeriğini oluşturan deneyim, anlam, hislenim, psikoloji, algı ve aura gibi kavramlarla birlikte yorumla açık hale getirilmesi olarak ifade edilebilir. Mimari tasarım pratiğinde kullanılan mimari temsil araçları, II. Dünya Savaşı sonrasında hızla değişen sanat ve felsefe akımlarının postmodernist içerikleri bağlamında en temel dönüşümünü geçirmiştir. Geleneksel mimari temsil anlatılarındaki statik bilme eylemine, vizyoner mimari temsil anlatılarındaki dinamik anlama eylemleri eklenir. Kişisel kavrayışlarla sürekli devinen ve içselleşen deneyimler yeni bir temsil arayışında görünürlük kazanır ve bu temsiller yazılı metinler gibi okuyucusunun yorumlarına açılır.

Bu kitap bu tür bir dönüşümü merkezine alarak tartışan "Dönüşüm Temsillerindeki 'Anlatı Mimarlığı'nın Mimari Tasarım Stüdyosundaki İzdüşümleri" isimli araştırma projesi kapsamında organize edilen "Temsili Tasarlamak" etkinliğini, yapılan konuşmalar ve atölye üretimlerini içermektedir. Kitabın ilk bölümünde Aslıhan Şenel, "Çizgi ile Yürüyüşe Çıkmak" isimli konuşmasında, Paul Klee'nin (1961) "çizgi noktayı yürüyerek çıkarmaktır" ifadesinden yola çıkarak çizmek, çizim ve çizimi okumak arasında salınan bir izlek sunmakta, çizim ve çizmek arasındaki performatif ilişkiye dikkat çekmektedir. Performans ve performativite arasında oluşan yarıktan beslenerek, farklı medya kullanımlarının ve çizimin üretilme biçimlerinin de tasarlanmasını tartışmaktadır.

Kitabın ikinci bölümünde Erdem Ceylan “Yazıklar Olsun! Harfiyatta Hafriyattan, Hafriyatta Harfiyata: Bir Tahrifat Mekânı Olarak Temsil” isimli konuşması bağlamında mimarlığın uygulama alanı ile temsil alanı arasında “hafriyat” ve “harfiyat” aracılığıyla geçişli bir ilişki kurmaktadır. George Wesley Bellows’un Pennsylvania İstasyonu resimleri (1907-1909) ve Michael Heizer’in Double Negative (1969) işi örneği üzerinden modern kentin alt üst edilmiş halini serimler. Hafriyat tartışmasını açtığı bu örnekler ile mimarlığın uygulama alanında açığa çıkan kavramlarını tartışır. Ardından Tom Phillips’in A Humument (1966-2016), Guy Laramée’nin sözlük ya da ansiklopedilerinden ürettiği mikro-peyzajları ve Jacques Derrida & Peter Eisenman’ın Chora L Works (1997) kitabının tasarımında uyguladıkları teknikleri örnek göstererek harfiyattan hafriyata geçişi ele almaktadır.

Kitabın atölyeler bölümünde ise, etkinlik kapsamında gerçekleştirilen dört atölyenin içerik ve çıktıları yer almaktadır.

Bahar Avanoğlu ve İpek Avanoğlu tarafından yürütülen “El, Kağıt, Uyku” isimli atölyede “çizen ve çizmeyen el” birlikteliğinin keşfi araştırılır. “Elin ritüelini, hafızasını, uykusunu, rüyasını” ve aralarındaki ilişkiyi sorgulayan, deşifre eden ve tartışan atölyede, bir tür ritüel yaratılır ve mürekkep kullanılarak bu ritüelin aşamaları çalışılır. Atölyenin sonunda “çizen ve çizmeyen elin” ilişkisi / birlikteliği mimari temsil üretimleri üzerinden tartışmaya sunulur.

Didem Sağlam ve Tutku Sevinç tarafından yürütülen “Hiç Olmadığım Bir Yerde Gezinti” isimli atölyede katılımcılara sırasıyla “metin”, “ses” ve “ölçü” bilgilerini içeren altlıklar verilir. Her bir içeriğin hayal ettirdiği mekânın, isteni-

len teknikler aracılığıyla, temsil edilmesi beklenir. Atölyenin sonunda katılımcılar, farklı içeriklerine dair bilgileri verilen bir mekânı “hayal ederek” yeniden üretmiş olurlar. “Olduğum yer” ile “hiç olmadığım yer” arasındaki ilişki, bir mekânı deneyimlemek ya da hayal etmek arasında bir yarık açar ve bu yarık mimari temsilin dönüşümüne de katkı sağlar.

Pelin Dursun Çebi, Hande Asar ve Mustafa Mortaş tarafından yürütülen “Görüntüye Düşmeyen ‘Şey’lerin İzleri” isimli atölyede gözün görmediği ve bilincin belirli bir kurulum ile yönetmediği bilinçaltı alanının temsil oluş potansiyelleri genişletilmeye çalışılır. Katılımcıların bir an için gözlerini kapatarak kendi gündüz düşlerini deneyimlemeleri ve kontrol edemedikleri bu görüntü ve düşünüm savrulmalarının bilinçaltı bulgularlarını metne aktarmaları önerilir. Bu aşamada açığa çıkan bilinçaltı metinleri kendilerinden kopararak başka bir katılımcının okumasına sunulur. Buradaki niyet, katılımcının kendi bilinçaltı itirafını yeniden kendi bilinçliliğine teslim ederek, temsil oluş anlatısını ehlileştirmesinin önüne geçebilme çabasıdır. Katılımcının bilinçaltı metni bir başka katılımcının karşılaşmasına kaydırılır. Bulunmuş bir kayıp metin (objet trouvé) bağlamında ele alınan gündüz düşlerinin bilinçaltı anlatısı, öngörülmeden başkaca bir katılımcının temsil dünyasında oluşa geçmeye başlar. Böylelikle görüntüye düşmeyen ‘şey’lerin izleri, şizo-göçebeselsel mekânsallığın atmosferlerinde süzülerek çizim ortamında belirtmeye başlar.

Son olarak Hilal Menlioğlu ve Buse Özçelik tarafından yürütülen “Vesikalı Pencere” isimli atölyede, Hieronymus Bosch’un “The Garden of Earthly Delights” tablosundan kesilen ve

“vesika” olarak ele alınan parçalar ortamlar arası geçişler ve kurgulanan izleyici-üreten rolleri aracılığıyla yeniden üretilir. Atölyenin sonunda, sanal ortamdan kağıda ve kağıttan sanal ortama aktarılan imgeler üzerinden “vesika”ların kurduğu mekânlar tartışılır. “Vesika”nın bir şeyi tanımlı kılma niyeti, çift yönlü aktarım ve rol değişimi bağlamında bozuma uğratılarak mekânsal dönüşüm anlatılarının bir aracı haline gelir.

Üretimler ve süreç üzerinden sürdürülen tartışmalar göstermiştir ki, mimari temsilin ele alınma biçimlerindeki farklılaşmalar onu her zaman dönüşüme açık ve olanaklı bir minvalde zinde tutabilir. O halde “dönüşüm” kavramı, belki de mimarlıkta temsil üzerine yeniden düşünmek için sayısız olanaklar alanı ve yeni arayışlar açmıyor olabilir. Bu yeni arayışlar geleneksel yaklaşım ve yöntemlerde gömülü olan ve belirli sınırlılıklara sahip olan görme, yapma ve düşünme süreçlerini farklılaştırma potansiyelleri bağlamında önerilirler. Temsili Tasarlamak adlı bu kitap, mimari temsil tasarımında kişiselleşen ve yaratıcı eleştirel oluşları tetikleyen, tasarımcıların temsili ‘bilmek’le beraber ‘yorumlamak’ edimini de sorunsallaştıran, mimari tasarım sürecinde gizlice keşfedilmeyi bekleyen olanaklar alanını ve potansiyellerini temsilin ‘oluş’ hallerinde görünür ve dinamik kılan temsil hallerinin bir araştırma ve yaratım alanı olarak değerlendirilebilir.

*Pelin Dursun Çebi, Doç. Dr., İTÜ, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

*Mustafa Mortaş, Öğr. Gör., İstanbul Bilgi Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi

*Hande Asar, Arş. Gör. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi

Deleuze, G. (1989). The Time Image, University of Minnesota Press, Minneapolis.

Klee, P. (1961). Notebooks: Volume 1, The Thinking Hand, Londra: Lund Humphries.

Scheer, D. (2014). The Death of Drawing: Architecture in the Age of Simulation, Routledge, New York.

Çizgi ile Yürüyüşe Çıkmak: Çizme ve Bir Çizimi Okumanın Mekânsallığına Dair Düşünceler

Aslıhan Şenel*

Paul Klee bize çizimin, dışımızdaki bir dünyayı ayna gibi yansıtmadığını, çizerken çizenle birlikte üretilen çoklu dünyaları görünür kıldığını gösterir.¹ Maddeselliği ve mekânsallığı görsel düşüncenin bir parçası kılan bir anlayış geliştirir. Klee'ye göre çizgi, ölçülebilir özellikler gösterir, tüm ölçülebilir maddeler gibi çizginin de dokunsal ve mekânsal çağrışımları vardır. Klee için tonlama ve kalınlık ağırlık veya yoğunluğu, ritmik tekrarlar ve eklemlemeler zamansallığı, ve yönelme ve yön değiştirme mekânsal yer değiştirmeyi ifade eder. Klee'ye göre çizgi maddedir, faildir, kendisini harekete geçirebilir, "amaçsızca adeta sadece yürüyüş için yürüyüşe çıkar."² Çizginin karakteri kadar yanındaki

çizgiler ya da boşluk ile ilişkisi herhangi bir çizgiye bir çeşit faillik kazandırır, çizgi diğerlerine göre durumuna göre dokunsallık ve mekânsallık üretebilir. Çizgiyi bir fail olarak ele almak, bizi çizer ile çizgi arasındaki ilişkiyi de yeniden düşünmeye iter.

Çizgi ile çizen arasında karşılıklı dönüştürücü bir çizme eyleminden bahsedebiliriz. Bu süreci, kendi araştırmamda adeta çizgi ile birlikte yürüyüşe çıkmak gibi yorumlayabilirim.

¹ Paul Klee, Notebooks: Volume 1, The Thinking Hand (Londra: Lund Humphries, 1961 [1900-1918]).

² Klee, Notebooks, s. 105.

Birlikte yürürken sohbet eder alış-verişte bulunuruz, yolda birbirimize ilgimizi çekenleri gösteririz, keşiflerde bulunuruz ve dönüşümlü olarak yol gösterebiliriz. Çizme eyleminin, çizginin bir faili olduğu etkileşimli bir süreç oluşu bilinç ve bilinçdışı arasındaki zamansal fark ile açılabilir. Paulo Belardi'nin hatırlattığı gibi nörobilim, görmemiz ve ne gördüğümüzü bilmemiz ya da çizmemiz ve ne çizdiğimizi bilmemiz arasında üç yüz elli milisaniyelik bir sapma olduğuna işaret eder.³ Bu aralıkta irrasyonel, uygunsuz veya yanlış olanların da çizime sızabileceğini düşünebiliriz. Bu, çizimin kontrolümüz dışında bilinmezlerle de açık olduğu heyecan verici bir aralık gibi görünüyor.

Çizginin failliğini çizer ile olduğu kadar çizime katılanlarla etkileşim içinde oluşuyla da açabiliriz. Çizgi, bir yüzeye bir alet ya da malzeme ile bir iz bırakmak olarak görüldüğünde çizginin oluşumuna çizerin bedensel eylemleri kadar, yüzey, çizim aleti, malzeme(ler), çevresel etkenler ve bu etkileşimin süresi de katılır. Her bir çizgi, tüm bunların etkileşimi ile özgün bir üretim olur. Sanatçı Jo Lewis'in denizi, akarsuyu, gölü de çizme eyleminde bir katılımcı olarak kabul ettiği "Su Çizimleri"nde⁴ suyun kuruduktan sonra artık fiziksel olarak orada olmasa da bıraktığı izler, bizim öğrencilerle Şişhane Parkı'nda zemin kaplamasını çizimi üretenlerden biri olarak gördüğümüz "Zemin Çizimleri"nde⁵ kağıtta bir baskı olarak çıkan malzeme dokuları ve birleşimleri sürece katılan fail çizgiler olarak görülebilir.

Burada çizme eylemini bir yürüyüşe benzetmenin bir nedeni eylemin bir etkileşim olmasıysa diğer nedeni ise mekânsal olduğunu söyleyebilmemizdir. Kağıt üzerinde çizginin hareket etmesi mekânsal bir eylem olarak tanımlanabilir.

Çizgi, bir yüzeydeki hareketi ile belli konumlar, katmanlar, yönelimler ve boşluklar üretebilir. Çizginin mekân üretiminin, üç boyutlu olup olmadığı ile ilgisi olmayabilir. Sanatçı Gertrude Goldschmidt' in kağıt üzerindeki çizimleri ile "tel ve gölge çizimleri"nden biri diğerinden mekân üretimi bakımından öncül ya da üstün değildir. Goldschmidt'in çizimlerinin mekânsallığının, çizgilerin "kesişmesi, sekteye uğraması, farklı renkleri ve çeşitleri" ile üretildiğini görürüz.⁶

Bu çeşitliliği okumanın da mekânsal bir eylem olarak yeni üretimlere olanak tanıyabileceğini söyleyebiliriz. Michel de Certeau bize okuma ve yürümenin benzer mekânsal üretimler olduğunu hatırlatır.⁷ Çizimi okuma ya da izleme eylemi, çizimi kendine mal etmeye, önceki mekânsal deneyimlerimizi hatırlamaya ve o çizimi yeni mekânsal deneyimlere dönüştürmeye izin verebilir.

3 Paulo Belardi, *Mimarlar Neden Hala Çiziyor?*, (İstanbul: Janus, 2015 [2004]), ss. 40-1.

4 Jo Lewis Art İnternet Sitesi, <https://jolewisart.com>

5 Aslıhan Şenel, "Mimarlık Eğitiminde Haritalama: Geleneksel Eril Mimarlık Üretimine Yaratıcı Bir Eleştiri", Dosya 42: İlişkisel Bir Eylem Olarak Haritalama (Ankara: TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, 2019), ss. 5-17, s. 9.

6 Gego, "Testimony 4," *Sabiduras: and other texts by Gego*, ed. Maria Elena Huizi and Josefina Manrique (Houston: International Center for the Arts of the Americas, 2005), s.170.

7 Michel de Certeau, *Gündelik Hayatın Keşfi* (İstanbul: Dost Kitabevi, 2009 [1980]), ss. 278-82.

*Aslıhan Şenel, Doç. Dr., İTÜ, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Yazıklar Olsun!

Harfiyatta Hafriyattan, Hafriyatta Harfiyata: Bir Tahrifat Mekânı Olarak Temsil

*Erdem Ceylan**

Bu çalışma, hem (mimari pratik olarak) hafriyat/kazı ile (temsil alanı olarak) harfiyat/yazı arasındaki dönüşüm, başkalaşım, aradalık ve süperpozisyonlar üzerine düşünme, hem de hafriyat ile harfiyat arası geçişliliğe ilişkin temsil sözlüğünü kavramsal/kuramsal anlamda genişletme girişimidir. Meşruiyet zemini, -Kelimelerin Mekânı: Mallarmé'den Broodthaers'e (2005) başlıklı çalışmasında, Stéphane Mallarmé'nin "Bir Zar Atımı Asla Ortadan Kaldırmayacak Rastlantıyı (1897)" şiirindeki kelimelerin/dolulukların ve boşlukların tipografik plastiğini görselleştiren Marcel Broodthaers'in şiirin ve resmin formları arasındaki sınırları eriten yaklaşımına (1969) odaklanan- Jacques Rancière'nin, analoji kural-

ları uyarınca sanatları birbirlerinden ayrı tutan temsil modeli çöktüğünde sanatların materyallerinin dolaysızca birbirine karışmaya başladığı, modernist şemanın eleştirisini de ancak bu karışmanın yapabileceği tezine dayanır. Dolayısıyla hafriyat ile harfiyat arasındaki geçişliliklerin teknik ve araçsal açıdan modernist kanonun dışına/ötesine yöneldiklerini belirten çalışma, bu "eleştirel" geçişliliklerin yapısal mantığını çözümlemeyi dener.

Önce George Wesley Bellows'un Pennsylvania İstasyonu'nun hafriyatını konu edinen resimlerinin modern kentin dönüşümünün kaos ile kozmos arasındaki gelgitlerini ortaya koyarken

metropoliten toplumsal gerçekliğin bastırılmış, ihmal edilmiş, aşağılanmış taraflarının anti-estetik temsillerine dönüştüklerini belirtir. Ardından Batı sanatının sembolik referanslarından, sanat piyasasının kirinden ve galerilerin sterilliğinden uzaklaşmak için Nevada çölüne yerleşen Michael Heizer'in sahadaki mevcut materyali ortadan kaldırarak ürettiği Double Negative (1969) adlı arazi sanatı yapıtının kalıcılık/geçicilik, antropolojik deneyim/jeolojik zaman, varlık/yokluk, nesne/deneyim arasında salındığını vurgular.

Hafriyat/kazı ile harfiyat/yazı arasındaki ilişkiyi basılı metne, ciltlenmiş kitaba yapılan müdahaleler üzerinden çağdaş sanatta gözlemlediği bölümde, Tom Phillips'in, William H. Mallock'un A Human Document (1892) başlıklı romanının sayfalarına uyguladığı çeşitli ihlal etme teknikleriyle ürettiği A Humument (1966-2016) yapıtının orijinal harfiyatı bir hafriyat peyzajına/atlasına dönüştürmesini, üretiminde kültür, hafıza ve doğa/topoğrafya arasındaki ilişkileri sorunsallaştıran Guy Laramée'nin ise güncelliklerini yitirmiş sözlük ve ansiklopedileri mikro-peyzajlara dönüştürerek harfiyatı hafriyatı üçüncü boyuta taşımasını inceler. Ardından Jacques Derrida ve Peter Eisenman'ın Chora L Works (1997) çalışmasına odaklanarak, kitabın iç mekânına doğru rastgele açılmış deliklerin okuyucunun yorumlama perspektifini genişlettiğini belirtir.

"Harf, harfiyat, hafriyat, tahrifat, yazık" kavramları arasındaki etimolojik bağlantılardan hareketle, hafriyat ile harfiyat arasındaki etkileşimlerin temsillerinin daima çarpıttığını belirten çalışma, Peter Eisenman'ın Cities of Artificial Excavation (1994) çalışmasında kentsel dokuyu "taş ocağı", hafriyat sahası, uyumsuz öğelerin iletişim alanı olarak görmeyi önerdiği-

ne değinir. Mekâna ve içindeki olaylara yer açma kipi olarak hafriyatın doğası gereği hem "mekân yazısı" hem de "mimari yazı" olduğunu Jacques Derrida'nın tezleri bağlamında kanıtlamaya çalışır. Ardından bu kez bir hafriyatı harfiyat örneği olarak inşaat mühendisliği ile edebiyat, "Topoğrafya" ile roman/hikâye arasındaki muğlak alanda duran Oğuz Atay'ın "Korkuyu Beklerken" hikâyesini çözümler.

Çalışma son bölümde, hafriyat ile harfiyat arasındaki çift yönlü dönüşümlerin yapısal mantığını çözümlemede Rosalind E. Krauss'un "Genişlemiş Alanda Heykel (1979)" başlıklı makalesindeki diyagramı araçsallaştırır. Hafriyat, hafriyat-olmayan, harfiyat ve hafriyat-olmayan arasındaki karşılıklı ilişkileri görselleştiren diyagramda, değindiği tüm üretimleri hafriyat ile harfiyat arasındaki kesişim kümesine yerleştirir, ardından "dörtlü"nün doldurma ve boşaltma eylemleri ile kavramsal bağlantılarını araştırır. Hafriyat ile hafriyat-olmayanın kesişimini inşa (form/biçimlendirmek), harfiyat ile harfiyat-olmayanın kesişimini icra (perform/temsil etmek), hafriyat-olmayan ile harfiyat-olmayanın kesişimini -"doldurma/doluluk/dolu" anlamına da gelen- imla (inform/canlandırmak) kavramlarıyla örtüştürür. Dolayısıyla, hafriyat ile harfiyat arasındaki kesişimi ("harfiyat") de ilga (deform/biçim bozmak, transform/dönüştürmek) kavramına bitiş­tirir. Kavramın "lağvetme, yürürlükten kaldırma, geçersiz kılma" anlamlarının, hafriyat ile harfiyat arasındaki geçişliliklerin sınırları eritme, kanonik/konvansiyonel olanı bozma potansiyellerine işaret ettiklerini belirtir, tüm "harfiyat" temsillerinin "tahrifat mekânları" olduğunu iddia eder.

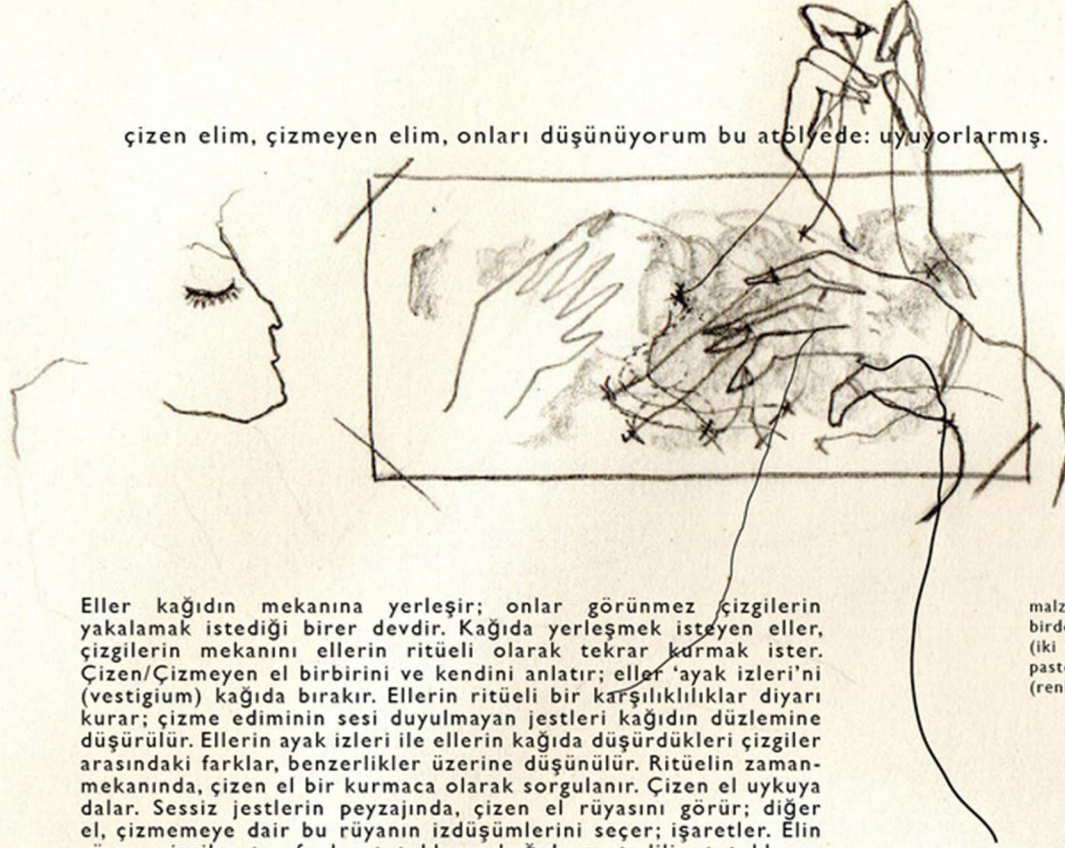
* Erdem Ceylan, Dr. Öğretim Üyesi, MSGSÜ, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

• **Sıla Avar** İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü• **Büşra Orkan** Toros Üniversitesi Mimarlık Lisansüstü Eğitim Enstitüsü• **Emel Karabıyık** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mimarlık Yüksek Lisans Programı• **Ayşe Öztürk** İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü• **Betül Özel** Marmara Üniversitesi Mimarlık Bölümü• **Damla Su Karalar** İstanbul Bilgi Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü• **Batu Özdoğan** İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü• **Burcu Berber** İstanbul Bilgi Üniversitesi Mimarlık Bölümü• **Rana Güzeldir** İstanbul Altınbaş Üniversitesi Mimarlık Bölümü

el, kağıt, uyku

ellerin kağıdın mekanındaki uykusu

çizen elim, çizmeyen elim, onları düşünüyorum bu atölyede: uyuyorlarmış.



Eller kağıdın mekanına yerleşir; onlar görünmez çizgilerin yakalamak istediği birer devdir. Kağıda yerleşmek isteyen eller, çizgilerin mekanını ellerin ritüeli olarak tekrar kurmak ister. Çizen/Çizmeyen el birbirini ve kendini anlatır; eller 'ayak izleri'ni (vestigium) kağıda bırakır. Ellerin ritüeli bir karşılıklıklar diyarı kurar; çizme ediminin sesi duyulmayan jestleri kağıdın düzlemine düşürülür. Ellerin ayak izleri ile ellerin kağıda düşürdükleri çizgiler arasındaki farklar, benzerlikler üzerine düşünülür. Ritüelin zaman-mekanında, çizen el bir kurmaca olarak sorgulanır. Çizen el uykuya dalar. Sessiz jestlerin peyzajında, çizen el rüyasını görür; diğer el, çizmemeye dair bu rüyanın izdüşümlerini seçer; işaretler. Elin rüyası çizgiler tarafından tutuklanır, kağıda zaptedilir; tutuklanan el ise efsunlu bir heykele dönüşür ve ardından canlanır. Rüya kayıtları başlar.

Çizen kişi - çizen el - çizmeyen el - çizilen çizgi arasındaki üretim kurgusunu, uykunun açılımlarıyla tekrar düzenlemeye davet eden bir atölye önerisidir. El, çizen el, çizmeyen el, iki el, üç el, dört el, kaç el, hangi el ...

malzemeler : 25x50cm kağıt (200gr, birden fazla), kağıt bant, mürekkep (iki renk) (mürekkep bulunamazsa pastel boya), peçete, kurşun kalem (renkli, siyah, beyaz), ip (tercihen yorgan ipi)

atölye yürütücüleri
bahar avanoğlu & ipek avanoğlu

"El, Kağıt, Uyku": Ellerin Kağıdın Mekanındaki Uykusu

Atölye, çizen el ve çizmeyen elin ikili birlikteliği bağlamında çeşitlenen keşifler kurgular. Bir hafıza aracı olarak el ve bir aktör olarak el üzerine türlü irdellemelerle başlayan atölye, elin hafızası, elin ritüeli, elin uykusu, elin rüyası ve elin teşrihi soruları etrafında yürütülen tartışmalarla devam eder. Çizen el ve çizmeyen elin ritüeli, mürekkep yardımıyla, ritüelin 'ayak izlerinin' kağıt üzerindeki kaydının tutulmasıyla deneyimlenir. Bu denemeler, elin ritüelinin kağıt üzerindeki kaydında gizli olan içsel kuvvetlerin keşfedilmesi amacıyla, elin hafızasının coğrafyasını açığa çıkartabilecek bir 'teşrih'le devam eder. Hem el hem de kayıt üzerinde gerçekleştirdiğimiz bu teşrih süresince çizen el, 'uykuya yatırılır'; çizmeyen el, çizen elin teşrihini gerçekleştirir. Karşılaştığımız çizen elin rüyası mıdır? Takiben, çizen elin ritüelini / rüyasını çizgiler tarafından kağıda 'yakalarız'.*

* Bahar Avanoğlu, İpek Avanoğlu

jestler

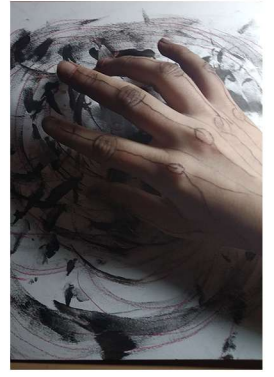
izler

el-teşrih

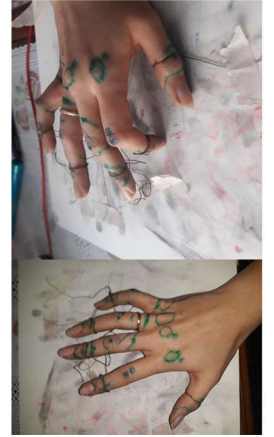
hafıza

açma-ip

Büşra Orkan



Burcu Berber



Emel Karabiyik





Ayşe Öztürk



jestler



izler



el-teşrih

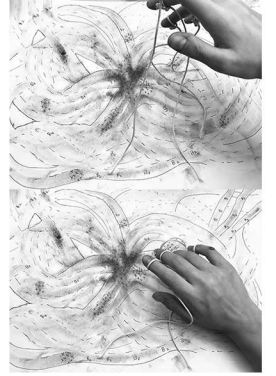
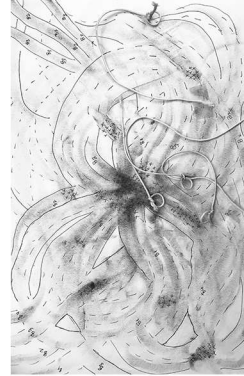
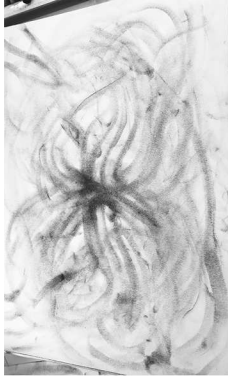


hafıza

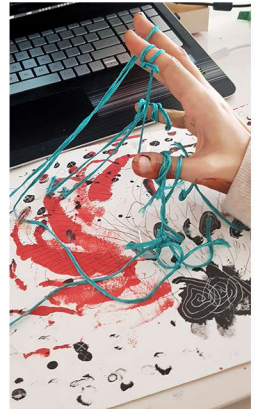


açma-ip

Damla Su Karalar



Betül Özel





Rana Güzeldir

jestler



izler



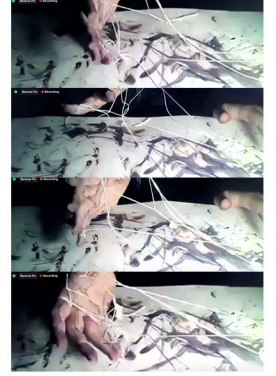
el-teşrih



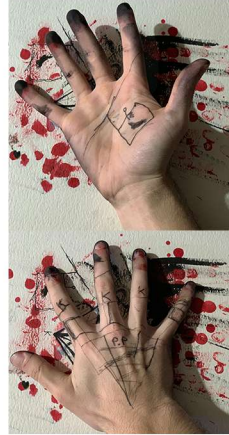
hafıza



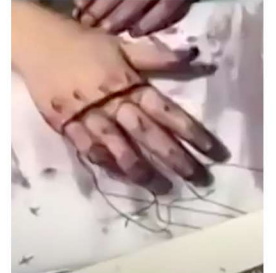
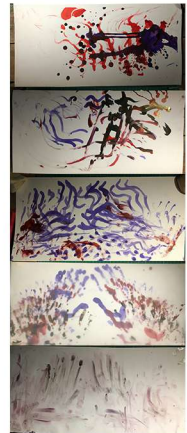
açma-ip



Batu Özdoğan



Sıla Avar



• **Özge Üstündağ** İTÜ Mimarî Tasarım Yüksek Lisans Programı • **Beril Gök** İTÜ Mimarî Tasarım Yüksek Lisans Programı • **Asya İrem Çevikkaya** İstanbul Bilgi Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü • **İrem Şıkca** İstanbul Bilgi Üniversitesi Mimarlık Bölümü • **Hilye Melis Erdoğan** İstanbul Kültür Üniversitesi Mimarlık Bölümü • **Beyza Nur Yüncüoğlu** Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü • **Simay Demirel** TED Üniversitesi Mimarlık Bölümü • **Deniz İpek Karataş** İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

Didem Sağlam
Tutku Sevinç

HIÇ OLMADIĞIM BİR YERDE GEZİNTİ

Hergün gittiğim cafeye aslında hiç gitmemiş olabilir miyim?
Hiç gitmediğim bir yerde belki de gezinmiş olabilir miyim?

Siz hiç;
Duyduğunuz sesin mekanında dolaştınız mı?
Fotoğraftaki sokakta kahve içtiniz mi?
Rölöve çiziminde plandaki yükseklikten korktunuz mu?
Hikayedeki kahramanın evini kurcaladınız mı?

Bu atölyede mekanın fiziksel olgusu ile duyumsanması ve temsilleri arasındaki ilişkiyi inceleyeceğiz. Bir mekanı temsiller aracılığı ile algılamak ile orada bulunmak arasındaki farkları tartışacağız. Zaman-mekan kavramının temsillerin üretilmesi ve algılanmasına, ya da temsiller aracılığı ile yapılan üretilmeye etkisini konuşacağız. Görsel temsillere yüklenen ölçülebilir, ölçülemez, denetleyici, performatif, vb. rolleri ve bunun tasarıma etkilerini ele alacağız.

Tüm bunları tartışmak için öncelikle amacı daha sonra açıklanacak 4 aşamalı bir görsel mekan temsili üretilecek. Bu üretimin ardından yukarıda bahsedilen konulara dair bir tartışma ortamı oluşturulacak.

Aracı, yöntemi, mecrası ne olursa olsun görsel üretimler yapmaya ilgi duyuyorsanız ve bu konunun düşünsel arka planını tartışmak ilginizi çekiyorsa sizi atölyemize bekleriz.

Atölye İhtiyaç Listesi

Çeşitli boyalar, kalemler, kağıtlar
Makas, yapıştırıcı, cetvel
Mürekkepli teknik çizim kalemleri (Artline, vb.)
Dijital üretimler için bilgisayar

Hiç Olmadığım Bir Yerde Gezinti

Atölyenin temel amacı, insan ve mekân arasında duyular aracılığı ile kurulan ilişkide temsilin rolünü araştırmaktır. Bu bağlamda bir mekânda bizzat bulunulan durum ile dolayimli olarak o mekâna ait çeşitli duyusal verileri ayırıştırarak bunlara tek tek odaklanıldığı durumları karşılaştırmak amaçlanmıştır. Bir mekânda bizzat bulunmak bir çok duyusal uyarıcıya aynı anda maruz kalmak anlamına gelir. Ancak şu soruyu sormak anlamlı görünüyor; Acaba bu durum temsilde bir zenginlik yaratmak yerine bir daralma, belirli duyuların baskınlığı ile mi sonuçlanıyor?

Bunu araştırmak üzere katılımcılara belirli bir mekândan elde edilmiş verileri, nereye ait olduklarını söylemeden sunduk ve bu duyusal veriler aracılığı ile temsiller üretmelerini istedik. Bu farklı farklı veriler aynı mekâna aitti fakat katılımcılar bundan habersizdi. Katılımcıların bir kısmı atölye sürecinde neresi olduğunu bilmedikleri bu mekânda daha önce bulunmuşlar, bir kısmı ise daha önce hiç bulunmamışlardı. Her birine ayrı ayrı odaklanmalarını sağladığımız söz konusu veriler şunlardı: Bir hikaye, mekândan alınmış sesler, mekâna ait ölçüler. Katılımcılar, belirli kısıtlarla kendilerine sunulan veriler aracılığı ile söz konusu mekânın temsillerini ürettiler. Sonuçta ortaya çıkan temsillerin hem birbirinden hem de söz konusu mekânda bizzat bulunduklarında ürettikleri temsillerden oldukça farklı özellikler içerdiği ortaya çıktı. Atölyenin sonunda şu çıkarımları yapmak ve soruları sormak mümkün olmuştur. Eğer temsil bir dolayımlayıcı ise: Dış dünyayı herhangi bir dolayım olmadan deneyimleme şansımız var mıdır? Bedenimizin de bir dolayımçı olduğunu kabul edersek mekân ile ilişkimiz nasıl değişir? Dolayımları -temsilleri- artırmak o mekânla kuracağımız ilişkiyi zenginleştirebilir mi?*

*Tutku Sevinç, Didem Sağlam

15 x 15 cm [Teknik: Kolaj tekniđi, analog ya da dijital]

metin

İçeri girdiğinde kendini sahnede gibi hissetti. Herkes onu rahatlıkla görebilirdi ama o kimseyi seçemiyordu. İlerledi, etrafına baktı. Sağ taraftaki grupla birlikte oturan çocuğu gözü bir yerden ısıırıyordu. Biraz heyecanlı olduğunu fark etti. Kendine duracak bir yer seçmesi gerekiyordu, ortalıkta durmak yerine bir şeylere yakın olmak her zaman daha iyidir. Artık sahneden inip o da seyirci oldu ve yeni gelenleri kesmeye başladı. Üst katlardan izleyenler de vardı. Kahvesini bitirdi, yarım saati daha vardı. Oyalanmak için telefonunu çıkarmayı düşündü ama boş boş durmak ve etrafı izlemek daha çekici geldi. Görevliler mola vermiş gibiydi, ya da daha çok tüm gün mola veriyorlarmış gibi. Hangi kapıdan çıkması gerektiğini bilmiyordu, ya da bir şey fark edip fark etmediğini. “En iyisi biraz erken çıkmak” diye düşündü.

[Hikayenin hayal ettirdiği mekânı temsil edin.]

ses

[Kayıttaki seslerin hayal ettirdiği mekânı temsil edin.]

ölçü

-70 m eninde, 40 m boyunda 16 m yüksekliğinde 120 adet 4x2 m Çapı 10 m ve 7 m elips, yükseklik 1,6 m boydan boya 0,6x0,6 m'lik şerit çapları 19 m, 15 m, 13 m, 11 m, 10 m, 7 m, 6 m, 5 m, yükseklikleri 5 ile 20 m arasında.

[Tanımlı bazı ölçüleri verilen mekânı temsil edin.]

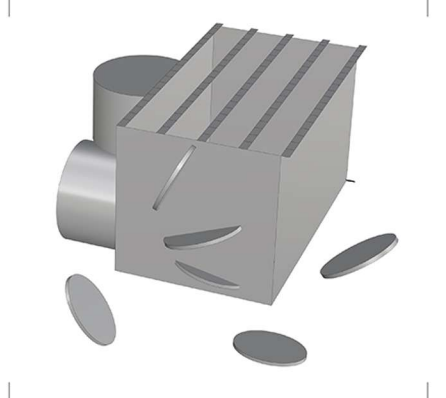
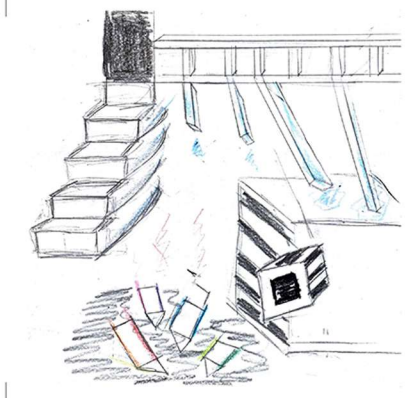
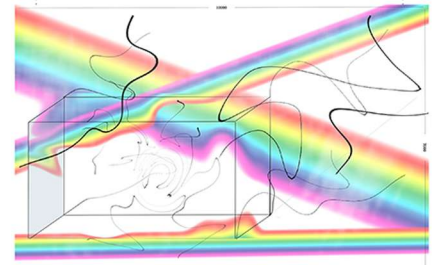
metin



ses



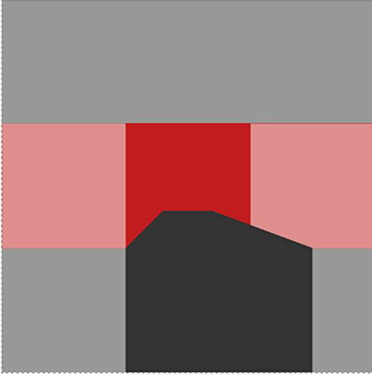
ölçü





Simay Demirel

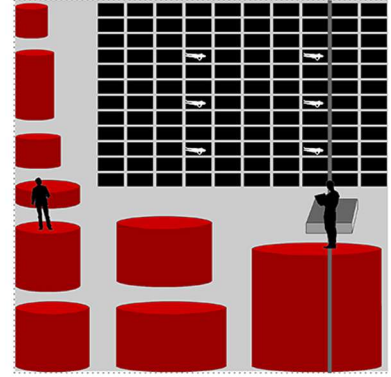
metin



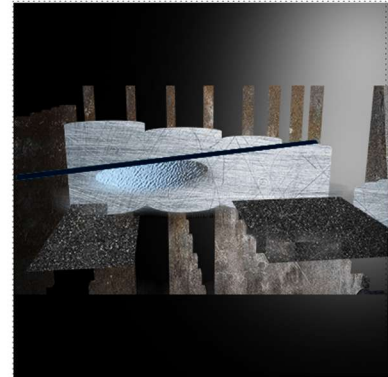
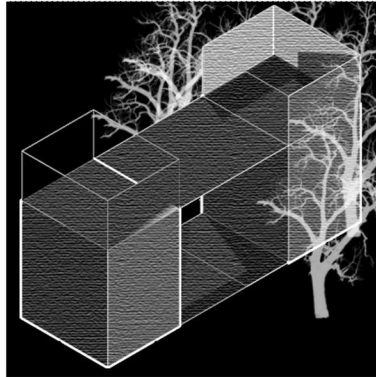
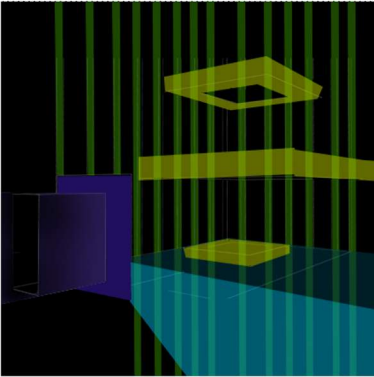
ses



ölçü



Asya İrem Çevikkaya

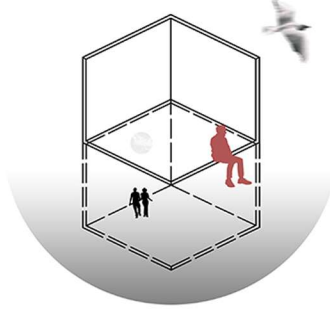


Beril Çok

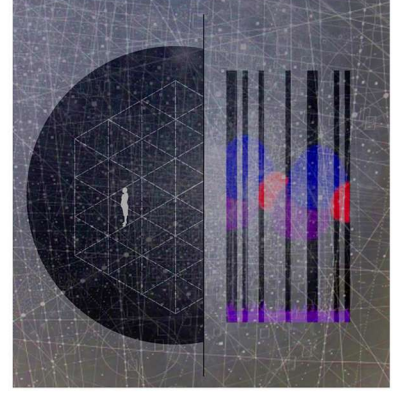
metin



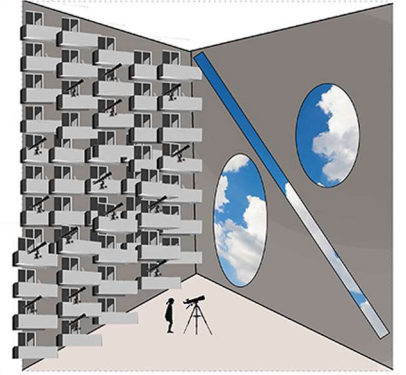
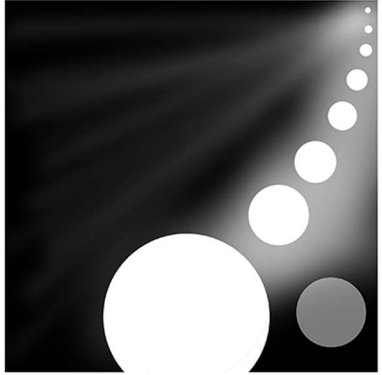
ses

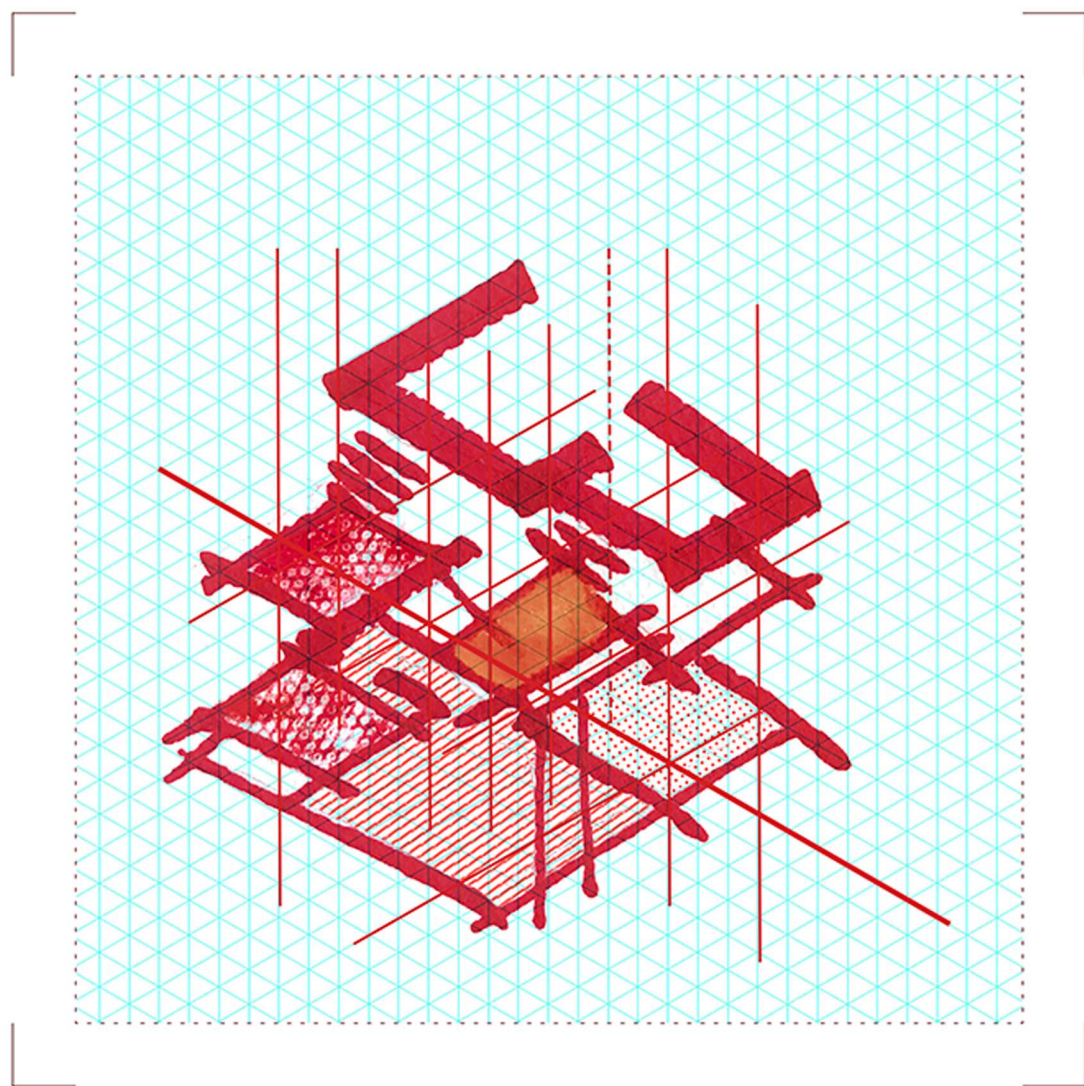


ölçü

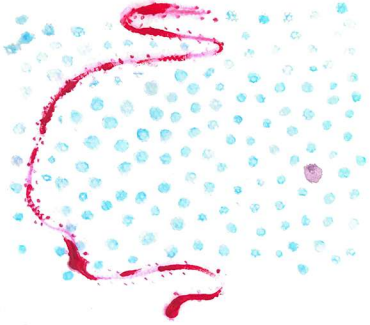


Hilve Melis Erdoğan

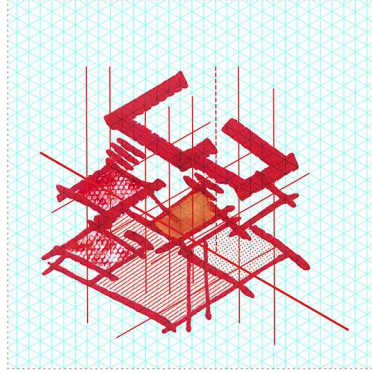




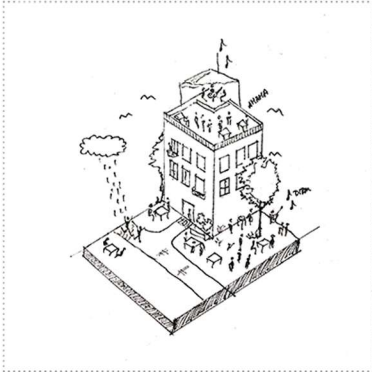
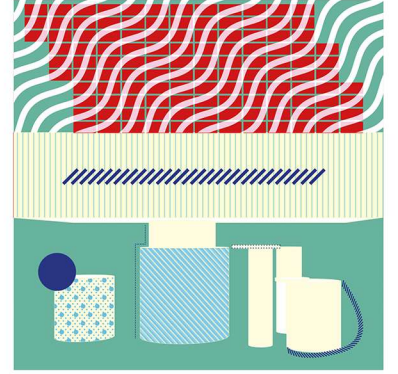
metin



ses



ölçü



• **Pelin Kayhan** İTÜ Mimari Tasarım Yüksek Lisans Programı • **Nilsu Altunok** İTÜ Mimari Tasarım Yüksek Lisans Programı • **Ezgi Kaya** İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü • **Dana Husseino** İstanbul Bilgi Üniversitesi Mimarlık Bölümü • **Zeynep Şahin** İstanbul Bilgi Üniversitesi Endüstriyel Tasarım Bölümü • **Beyza Birkan** İstanbul Bilgi Üniversitesi Mimarlık Bölümü • **Deniz Kantar** İstanbul Bilgi Üniversitesi Mimarlık Bölümü • **İrem Metin** MEF Üniversitesi Mimarlık Bölümü

Görüntüye Düşmeyen ‘Şey’lerin İzleri

Bilinçaltının yönetilemeyen arzuları, kestirilemeyen sekans sıçramaları, içinde erittiği imgeler ya da gerçeküstü ve uyanık hayallerimiz... Gündüz düşlerinin görüntüye düşmeyen ‘şeyleri’nde, başını ve sonunu bilemediğimiz atmosferik mekânların izlerini sürebilmek umudundan bahsediyoruz. Bilincin yönetimselliğine tabi olmayan, mekânı mekân yapan ve ona mekânsallığını atfeden bileşenlerin peşinden gitmekten...

Gözün görmediği, görüntünün içinde-etrafında-üzerinde gezinen ve gizlice ‘mekânın organizmatik katmanlarını ören’; görüntüye düşmeyen ‘şey’lerin izlerini bulgulayabilir miyiz? Atölye, mekân mefhumunun görünmeyen ara kesitlerindeki dinamik oluşların düş yaratan imgeselliklerini toplayarak, haritalama pratiklerini açığa çıkarmadaki temsil tasarımlarını neden ve nasıl kurguladığımızı anlamlandırmaya yönelik. Bu çaba, arzu mekânlarına dair atmosferik bileşenlerin görünmeyen dinamiklerine yönelik bir tür farkında oluş ve mimari mekân tasarımına görünmeyen yönetilmeyen karşılaşmalarını eklemleyebilme niyetlenmelerinden doğuyor.

Yürütücüler

Pelin Dursun Çebi- Hande Asar- Mustafa Mortaş

Malzemeler

35x50 çizim kağıtları, Kurşun ve mürekkepli kalemler, Kuru boya ve/veya gazlı kalemler, Eskiz defteri, Transparan ve farklı renklerde asetat kağıtları, Maket bıçağı, makas, Yapıştırıcı, Çeşitli renklerde kağıtlar, Renkli iplikler, Bobin teller, Eski magazin ve dergiler, Atık kumaş parçaları, Ahşap çubuklar vb.

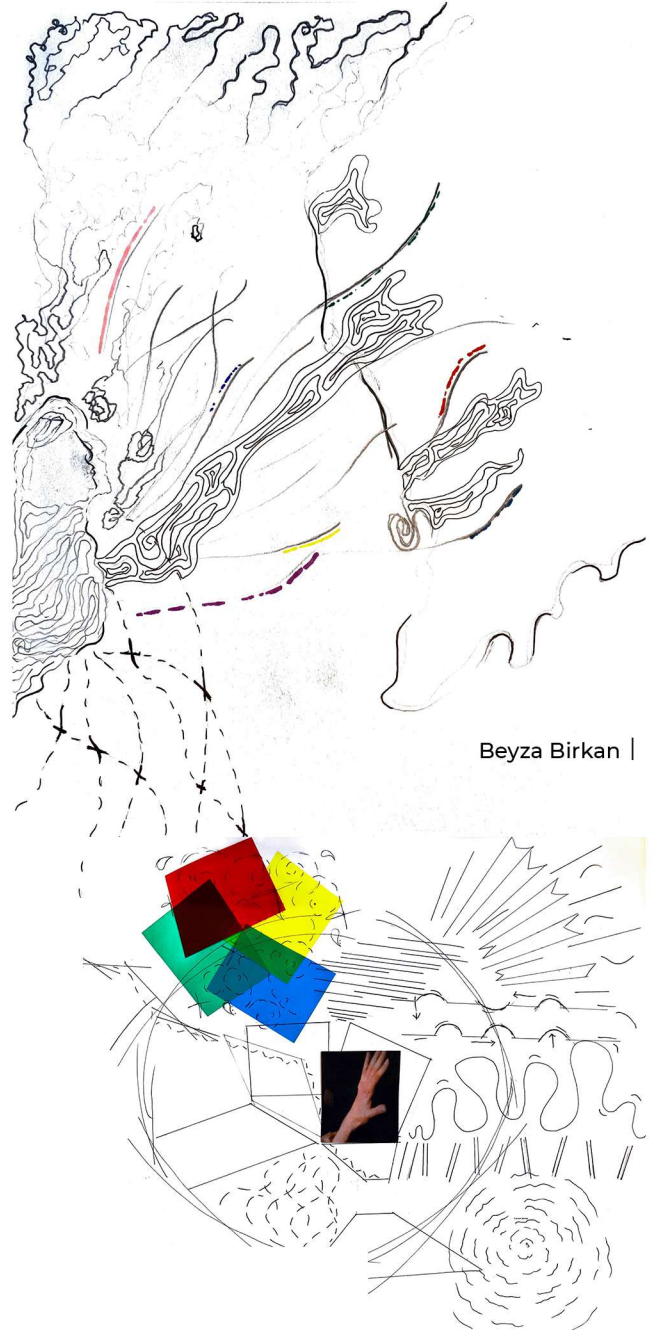
Görüntüye Düşmeyen 'Şey'lerin İzleri

Atölye içeriğinin yürütücüler tarafından katılımcılara etraflıca anlatılmasının ardından, her bir katılımcıdan yönetemedikleri bilinçaltı karşılaşmalarını dinleyerek, 5 dakikalık gündüz düşleri deneyimi gerçekleştirmeleri beklenir. Bunun için katılımcılardan belirli bir süre gözlerini kapatarak bilinçaltı düşünsel ve görsel yolculuklarındaki 'oluş' anlatılarını dinlemeleri tavsiye edilir. Bu deneyimin ardından her katılımcı kendi gündüz düşüne yönelik 100-150 kelimelik bir metin açığa çıkarır. Söz konusu metinler katılımcılar arasında rastgele bir dağıtım prensibiyle dağıtılırlar. Böylelikle her katılımcı kendi metninin değil, bir başka katılımcının gündüz düşleri metni ile karşılaşarak rastlantısal bulguladığı metnin mekânsal atmosferik oluş temsilini tasarlamaya yönelir.*

*Pelin Dursun Çebi, Hande Asar, Mustafa Mortaş

Neredeyim? Çok karanlık, durmadan dönüyorum içine hapsediğim şey ile, o kadar çok ses var ki kendimi duyamıyorum, sanki sular çarpıyor vücuduma ama koruyor beni içinde olduğum kabuk. Ellerimde garip bir renk, sanki bir şeyleri oymaya çalışıyorum ışığı görmek için. Çok sıkışmışım, resmen bedenime göre tasarlanmış bir karanlık, başardım o çok öten kuş sesine yaklaştım ama ses değişti. Bu sesler ne? Sesler çarpıyor kabuğa ve ben daha çok yuvarlanıyorum bir zeminde. Başardım galiba, bir delik açtım tırnaklarımla, ışık çarpıyor bedenime, bir bulut mu yok değil, kuşun gagası mı gördüğüm, bilmiyorum ama bir anda kabuktan beni çıkarıyor, çıkıyorum bu kabuktan, sesler asla susmuyor. Kuş bu galiba, tutu elimi ve çıkardı beni, ama şu an daha sıkışmış hissediyorum, yoksa içinde olduğum kabuk daha mı iyiydi. Her yerde ışık ve ses var, kabuğun içinde daha net görüyordum karanlığı ve daha iyi duyuyordum sesleri. Şimdi çok büyük boşluktaım. Ama hala tanımadığım, sanki bir bulutun içinden çıkmış da yeryüzünü izliyorum ya da bir ağacın gövdesinden dışarı bakıyorum gibi bir his. | İrem Metin

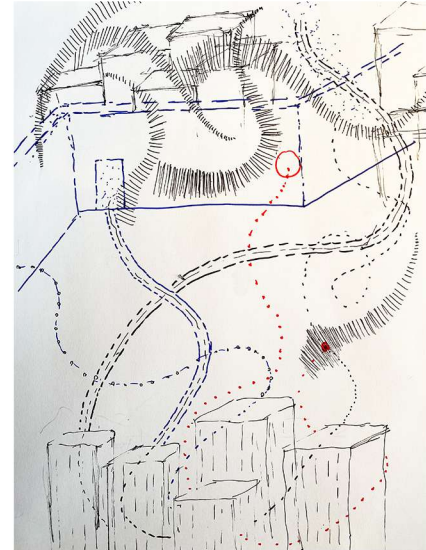
Karanlık kutudan kurtulduğum gün geliyor aklıma. Hiç beklemediğim bir sevinçle karşılaşmam. Sonra bu yeni hayara ayak uydurmaya çalıştığım kısa bir süre geçirmiştin; bazen kutuda bazen dışarıda. Yaklaşık bir sene sonra uzun bir seyahate çıktım. İstanbul'dan Roma'ya kadar dev bir daire çizdim. Öyle muntazam bir daire değil bu; kimi yerde kesilen, dağılan ve atlayan, bazen geri dönen. Onun da ayakları çizdi. Her ilerlemede heyecan ve keşif, her duraklamada yorulmuşluk ve molalar. Ayrılmaz bir parça oldum. Hava güzeldi, yeterliydim. Rahattım, devam ettim. Benim için akıl almaz bir yolculuktu. Sonra bir uçakla İstanbul'a geri döndüm. O günden beri karanlık bir dolabın en derininde, beni her gün boğan bir poşetin içinde yeniden seyahate çıkmayı bekliyorum. | Nilsu Altınok



Beyza Birkan |

Deniz Kantar |

Burada her sokak birbirinin aynıdır. Sessiz ama güvensiz değil, renkleri gri ama cansız değil. Herkes bu aynı görünen izler arasında gideceği yeri çok iyi bilir, o sıradan binaların arasında kaybolmaz şehir sakinleri. Bu sessizliğin arasından bir uğultu yükselir. Merkezdeki tepede, upuzun bir masa, öyle ki ucu bucağı yok. Şenlikli, tüm o renksiz binaların aksine, yaşayan, kaotik, biricik bir masa. Gökyüzünün rengi değişmediğinden zamanı anlamamızı sağlayan unsur ise tam da bu masa. Kimsenin işi, okulu veya yapmak zorunda olduğu bir sorumluluğu yoktur. Ama bu masa vardiyalı çalışır. Süresi dolanın masayı terk eder, böylece günün hangi zamanındayız anlaşılır. Karmaşanın arasında, alçaktaki gri binalardan kimin geldiği, kimin gittiği görülür, sırası gelen tepeye doğru yol alır. Masanın şeklini de kimse bilemez çünkü şehir sakinleri, masanın etrafında aslında sadece muhataplarıyla ilgilenir. | Ezgi Kaya



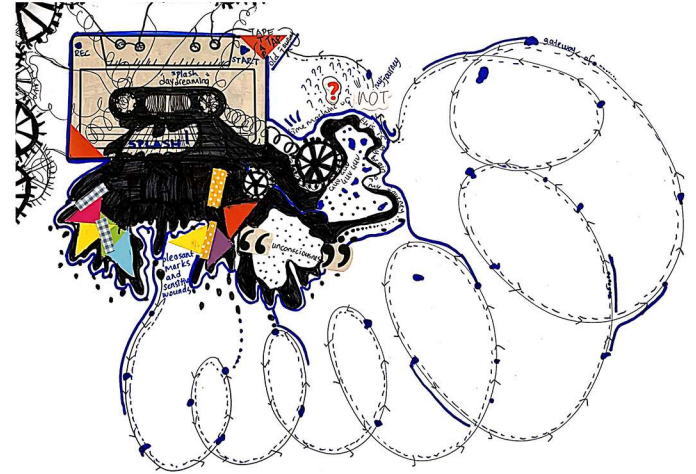
36

Kendimi bir solucan deliğinden akıp aslında aynı insanlar ve mekânların olduğu bir paralel dünyada buluyorum. Bu geçiş sırasında akışın başımdan ayak uçlarıma doğru akıp gittiğini ve farklı bir ruhla aynı bedene hapsoldüğümü fark ediyorum. Ben bunu hissederken etrafımda neyin olup bittiğini tam kavrayamıyorum. Bedenim kavrayamadığım bu mekândayken, kanat çırpıttığımı ama uçamadığımı engellerimin duvarlar olduğunu belki de duvarların arkasına gizlenmiş başka nesnelerin veya yaratıkların gölgeleri olduğunu gözlemliyorum. Etrafımdakilerin, bu çırpınışlarımı gördüğünü merakla bakan gözlerinde hissedebiliyorum. Merdivenlerden gelen seslerin beni oraya yönelttiğini ama bedenimin ağırlaştığını ve bir türlü seslerin geldiği yöne gidemeyişimi hissediyorum. Geniş bir alanda kendi bedenimde sıkışıp kaldım. Merdivenlere doğru kafamı çeviriyorum ve dikkatli baktığımda görüyorum ki gökkuşağına benzer alacalı bir ışık bana doğru narin bir şekilde yaklaşıyor. O an bu ışığın beni bir nebze de olsa rahatlattığını hissediyorum ama ardından bunun yerini kötü bir şeylerin olacak olma ihtimali düşüncesi alıyor bedenimi. | **Beyza Birkan**



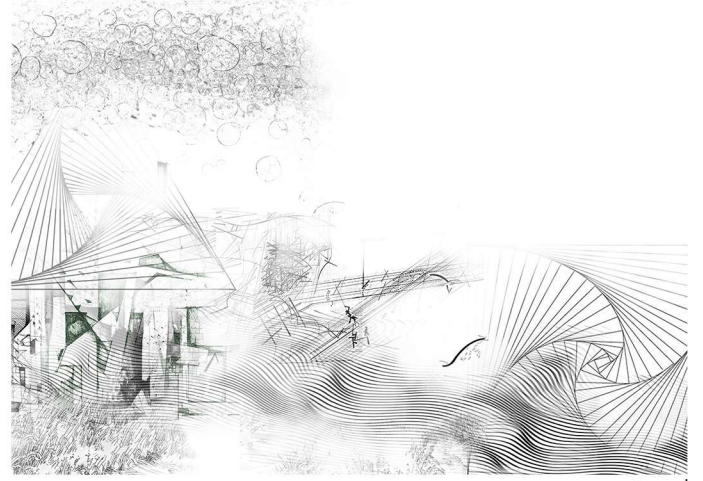
Ezgi Kaya |

When I closed my eyes, I was teleported into a gateway of creativity. I was bombarded by splash of colors and various patterns at the beginning. The state of floating into thin air and feeling weightless is exciting yet thrilling. Not being able to navigate the journey through the unconsciousness is quite a indescribable journey. Am I awake while my brain is at sleep? I was swirling into an unknown space like a tornado just whipped up my thoughts and past life experiences. Having to witness a human form but not exactly determining the facial features. There is a lost art in daydreaming. It opens up pleasant marks and sensitive wounds. | **Dana Hussein**



İrem Metin |

Endişeli bir bekleyiş ve boş bir otobüs durağı, hiç gelmeyen otobüs ve yaklaşan ayak sesleri, yükselen ve birbirine karışan sesler ve onunla gelen kafa karışıklığı ya da mavi bir uzantı ve onu bölen cam parçaları, toplanamayan hayal kırıklığı, alçaklı yüksekli notaları bölen yağmur sesi ardından gelen karamsarlık düşümlenerek birbirine dolaşır. Ansızın beklemeden gelir tanıdık toprak kokusu açan güneş ve göz dolduran ışıkları, duvarlarda aralıklardan süzülür ışık doldurur boş odanın içini, yeniden yükselir yeşillikler, bakımla zamanla özveriyle geçer yıkılanı inşa etmek ve yine kaybolur aydınlık, gece için vakit açılır. Karanlık güzelleştirir yapılanları çünkü her ışık altında farklıdır hissedilen ve yaratılan olgu, olanda ve olmayanda kazanır beden hissettiği hareket duygusunu. | **Deniz Kantar**

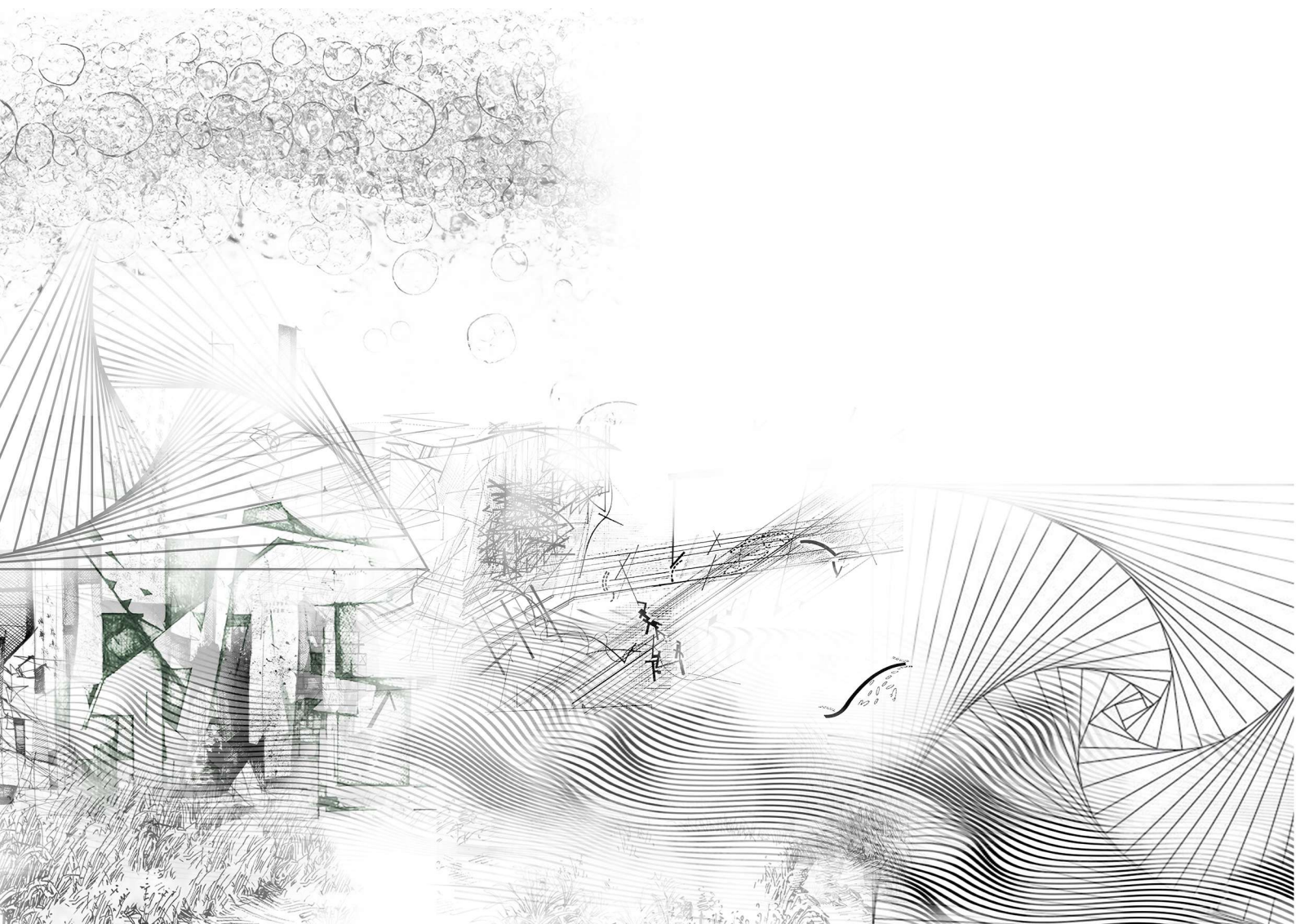


Dana Hussein |

Bilinç dışı olanın getirdiği düş, daha önce deneyimlediğimiz ve bildiğimizin ötesinde bastırdıklarımızın geri dönmesi ile oluşan kaygı ve tekinsizlik durumu. Bilinen tuhafaşmış ve yabancılaşmıştır. Aniden beliren bu düş tüm öznelştirmelerle birlikte sınırsız bir eylem imkanıdır. Dayatılmış tüm alışkanlıklardan kurtulan beden bu tekinsiz ve endişe verici ortamda içgüdüsel duygularına kendini teslim eder. Bu tekinsizlik nedir? İçinden çıkamadığım bu düşün korkularımı tetikleyecek unsurları barındırması tekrar ve sıkışmışlık durumu beni içgüdüsel davranışlarıma sürükleyecektir. | **Ezgi Kaya**



Zeynep Şahin |



• **Zeynep Çabuk** İTÜ Mimari Tasarım Yüksek Lisans Programı • **Seçil Yatan** İTÜ Mimari Tasarım Yüksek Lisans Programı • **Elif Naz Kamanlı** İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü • **Merve Çayır** İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü • **Esra Yüksek** İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü • **Cem Başlı** İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü • **Arın Aydın** İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü • **Hande Karagül** İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü • **Nursena Çolak** İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü • **Neslihan Efsa Özçelik** Başkent Üniversitesi Mimarlık Bölümü

VESİKALI PENCERELER

“Vesikalı pencereler”;
hüküm giymiş ancak varoluşunu
gerçek ve sanal dünya
arasındaki boşlukta devam
ettiren imgeler çokluğunu
tarifler.

İmgeler pencereler arası
geçişlerinde kendini ifşa
ederken aynı zamanda kaçtığımız
ve kaçındığımız şeylere maruz
bırakır. Maruz bırakmanın
şiddeti birtakım düzenekler
aracılığıyla ekran-pencere
üzerinden sanal ortamdan eve,
evden tekrar sanal ortama
taşınarak artar.

Çoktan ifşa edilmiş bu
imgelerin, imgelere maruz kalan
bizlerin ve evimizin üzerinde
kuracağı yeni anlatılar ve
hafıza kaçınılmaz olandır.

malzemeler:

*bir odanın bir köşesi
-2duvarı döşeme, çizgisel elemanlar
(çubuklar, ipler, teller),
asetatlar, bolca eskiz kağıdı,
kağıt, karton, mukavva, markerlar
(çeşitli kalınlıklarda ve
renklerde), el fenerleri/ısıldıklar*

hilal menlioğlu + buse özçelik

Vesikalı Pencereleler

Eşyanın, imgelerin, bedenlerin birbirleri ile iç içe ve üst üste gelen gerçek-sanal-gerçek katmanlar olarak mekân kurabilmelerini araştıran VESİKALI PENCERELELER “zoom” ortamının pencereleri çoğaltmasından faydalanır.

Kullanılan araçların da anlamlarının çoğalması; ekran, ışıklı masa, ışık kaynağı, kamera, projeksiyon gibi teknikler sayesinde izlenen video ile performansın tartışması eşzamanlı gerçekleşir.

Hieronymus Bosch’un “The Garden of Earthly Delights” tablosundan kırılan parçalar çalışmayı tetikler. Teknikler arası geçişler esnasında yansıtılmak istenenin tam yansıtılamayışı vesikaları bozarak yaratıcı araştırmaya alan açar.



>>NEREDEYSE İNŞA

Atölye herkesin bulunduğu mekândaki bir köşeye ekler ve düzenlemeler yaptığı hızlı bir set kurulumu ile başladı. Kameralar bu mekânsal kurguya göre yeniden yerleşerek herkesin izleyici ve üreten olarak rolleri tarifiyenmeye başladı.

Atölye süresince tartışılacak gerçek/sanal/gerçek dönüşümlerinin ilk derecesi mekânın fiziksel öğeleri ile beraber ekrana düşmesi ile oluştu.

Kamera mekân ilişkisinin yeniden tarifiyenmesi bedenlerin de “zoom” ekranlarındaki hallerini çoğaltmaya başladı. Alışık olduğumuz vesikalık konuşma biçimi beden farklı uzuvlarının dahil olması ile parçalanmaya başladı.

>>ÇOĞALTAN ÇİZİM

Bosch'un tablosundan çıkarılan vesikalar ise kişiler ve mekânlar arasında belli belirsiz bir ortaklık kurmaları için paylaşıldı. Set kurulumu mekâna yansıtılacak vesikaların ve çeşitli imgelerin yeniden üretilmesi ile devam etti. Bilgisayar ekranı şeffaf kağıtlara çizmek için bir araca dönüştü. Sanal ortamdan kağıtlara aktarılan imgeler ışık araçları yardımıyla set kurgusunun içine yerleşti. Böylece bedenler sanal-gerçek-sanal ortamlar arasında arabuluculuk etmeye başladılar.

Bir bütünden kırılarak paylaşılmış vesikaların atölyenin sonunda kurduğu mekânlar “zoom” ortamında yeni bir kolektif bütünlük olarak izlendi.*

>> çoğaltan çizim

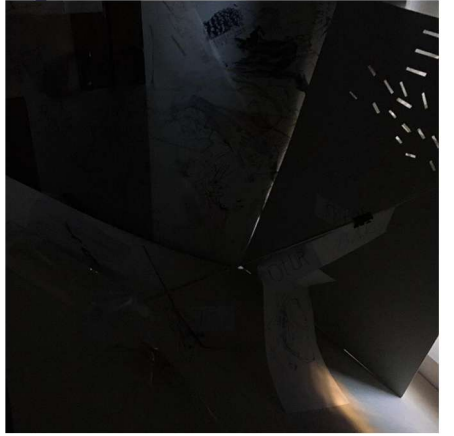
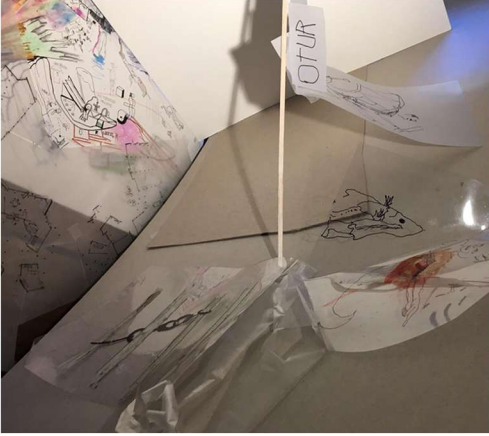
yansıma, taklit, yeniden üretme

imge havuzuna
dal /
ekrandan
yansıyanları,
geçirgen kağıt
üzerine yeniden
çizerek
hızlıca çoğalt /
gözüne ve aklına
takılanları
/ 45 dakika



*Buse Özçelik, Hilal Menlioğlu

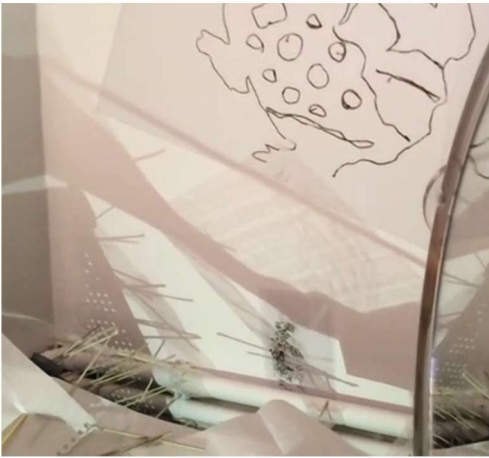
Arin Aydın

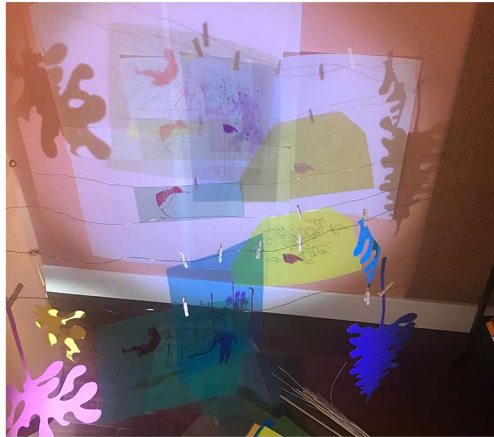


Elif Naz Kamanlı



Seçil Yatan



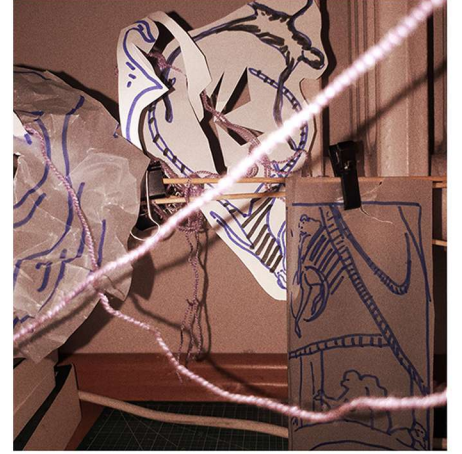
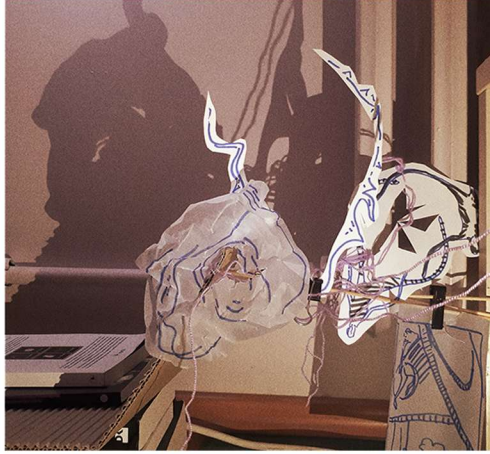




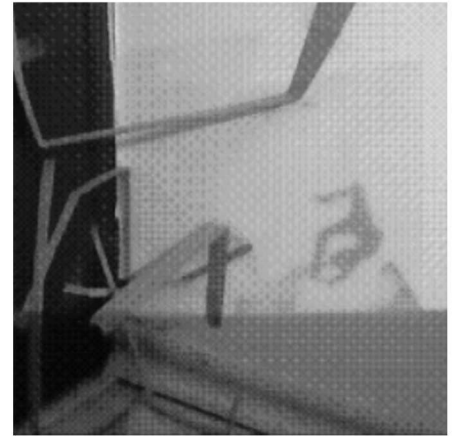
Neslihan Efsa Özçelik



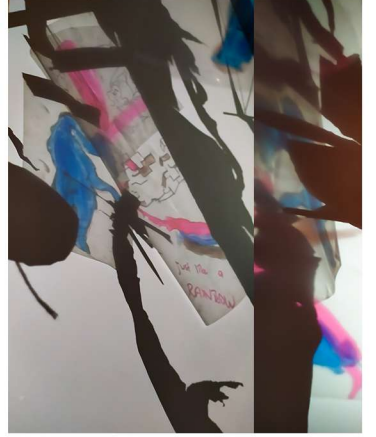
Hande Karagöl



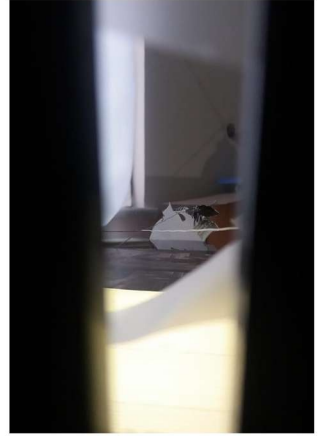
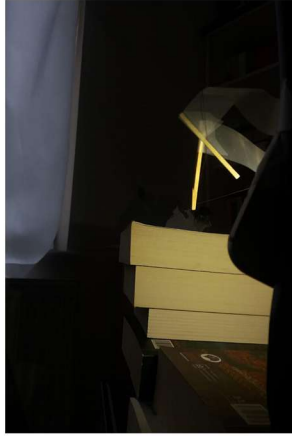
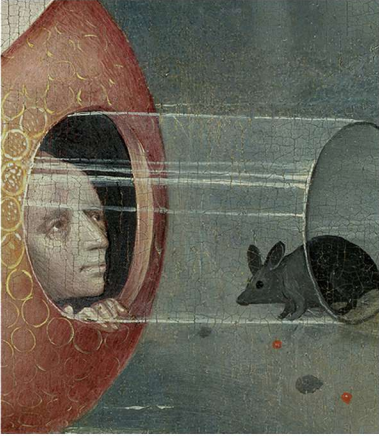
Merve Çayır

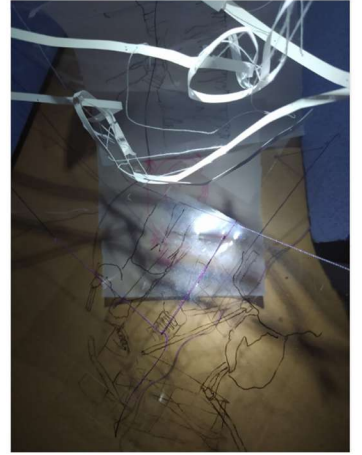
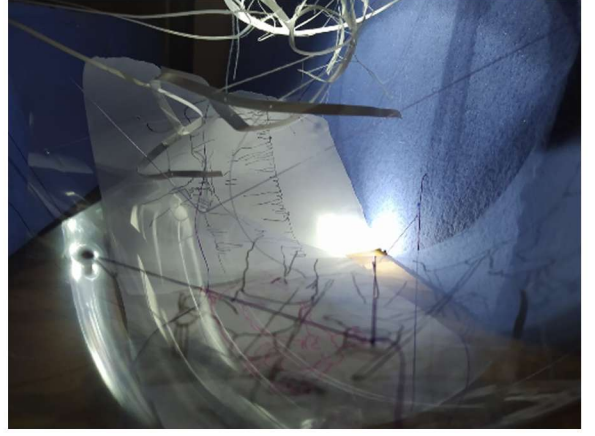


Esra Yüksek



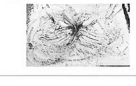
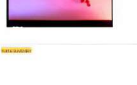
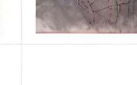
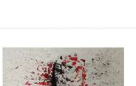
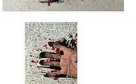
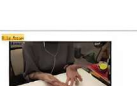
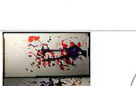
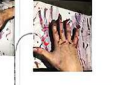
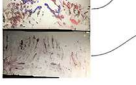
Cem Başlı





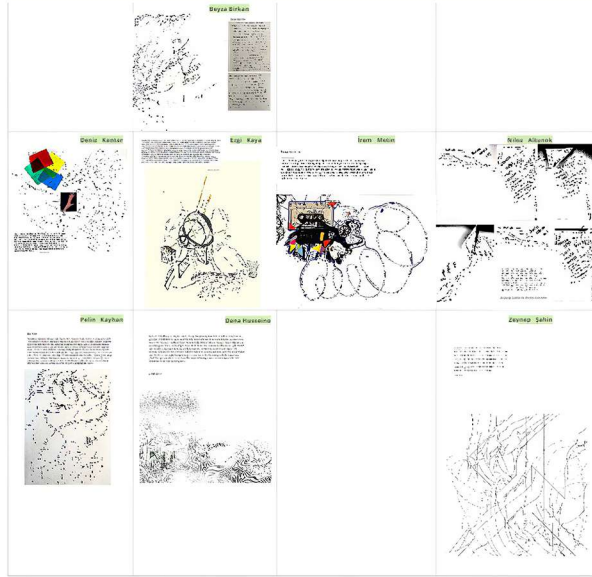
'el , kağıt, uyku'
hiç olmadığım bir yerde gezinti
görüntüye düşmeyen 'şey'lerin izleri
vesikalı pencereler

Serisi

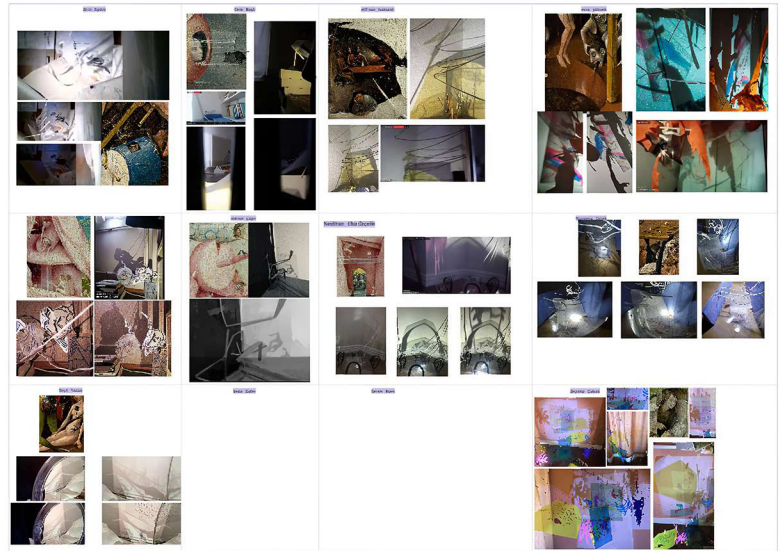
atölye 1 el, kâğıt, uyku				
jestler	izler	el-teşrih	hafıza	açma-ıp
				
				
				
				
				
				
				
				
				
				
				
				
				
				

atölye 2 hiç olmadığım bir yerde gezinti			
İspatla İmtihani	METİN	SES	ÖLÇÜ
			
			
			
			
			
			
			
			
			
			
			
			
			
			

atölye 3 | görüntüye düşmeyen 'şey'lerin izleri



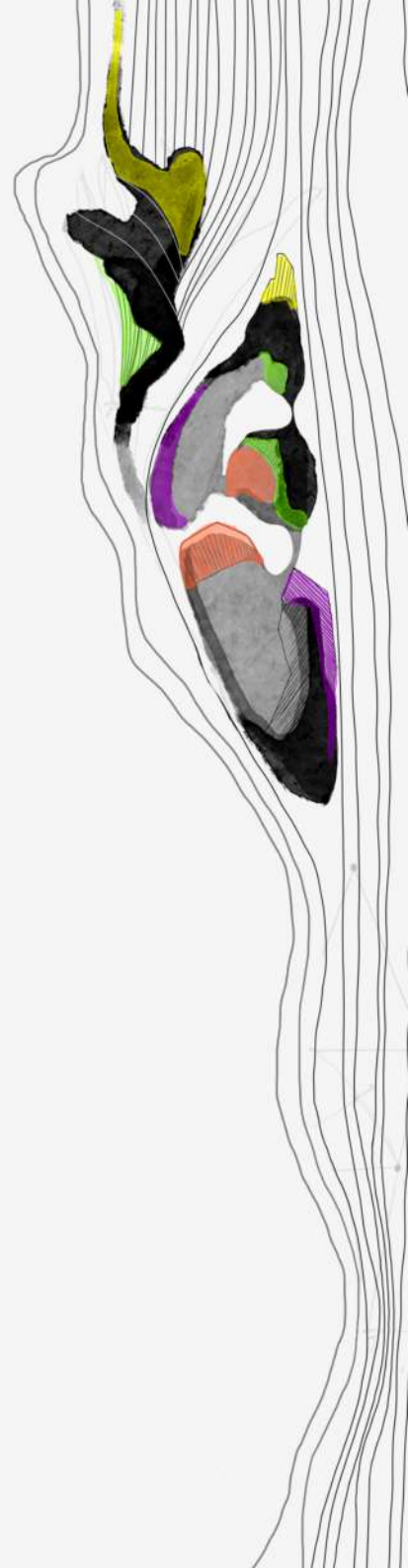
atölye 4 | vesikalı pencereler



miro

organizasyon ekibi

• pelin dursun çebi • hande asar • mustafa mortaş • şule otçu • havva yetkin



ISBN: 978-975-561-518-9

temsilitasarlamak.wordpress.com